

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

On kannatettavaa, että tiedon hallintaan liittyvää sääntelyä tarkastellaan yhtenäisenä kokonaisuutena. Tämän hahmottaminen on toki laajuudeltaan haasteellinen ja on määritettävä, millä tasolla on mahdollista muodostaa geneerinen lainsäädäntökehikko, jossa tiedon hallintaa tarkastellaan erillään toimintokokonaisuudesta, johon tieto liittyy ja missä tilanteessa on tarpeen ulottaa sääntely substnssin lähtökohdista.

Kehittämisehdotuksessa hahmotellut prosessimaisen käsittelyn reunaehdot tarjoavat hyvän, vaikkakin osittain työläästi hahmotettavan kokonaisuuden sääntelyn uudistamisen lähtökohdaksi. Kuten esitykseen on kirjattukin, uudistuksessa on huomioitava tietoturvallisuuden ja tietosuojan näkökulmat myös sääntelyn kansainvälisen viitekehyksen kehittyminen huomioiden. Tietoarkkitehtuurin jatkuva kehittäminen tarjoaa mahdollisuuden tiedon hallinnan kokonaisuuden hallinnalle niin rajapintarakenteiden kuin niiden takana saavutettavissa olevien tietovarantojen tehokkaalle hyödyntämiselle toimintojen ja palvelujen digitalisaation edistyessä.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

-

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

Tiedon hallinnan käsitelmääritys lienee haastavaa kirjata yksiselitteisesti, mutta sitä lienee jossain määrin syytä prosessin edistyessä selkeyttää.

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvallisuus

Työryhmän raportin tietoturvallisuutta koskeva osio nähdään perusteellisena ja siinä ehdotettavia muutoksia voidaan kannattaa.

Tietoturvaluusääntelyn muutosehdotuksista keskeisimpänä erottuu se, että tietoturvaluuden nykyisen perustason vaatimukset korvattaisiin tietoturvaluuden vähimmäistason vaatimuksilla, jotka myös uudistettaisiin vastaamaan mm. tiedon eheyden ja saatavuuden turvaamisen tavoitteita. Tavoitetila, jonka mukaan luokittelemattomia salassa pidettäviä sekä turvaluusluokan IV asiakirjoja voitaisiin käsitellä noudattamalla tietoturvaluuden vähittäisvaatimuksia, sekä että turvaluusluokan III – I asiakirjojen käsittelylle asetettaisiin lisävaatimuksia, selkeyttäisi hankalaksi koettua nykytilaa, jossa salassa pidettävien asiakirjojen suojaustasoluokittelun ja turvaluusluokittelun erojen hahmottaminen on koettu vaikeasti hahmotettavaksi.

Kansallisen lainsäädännön tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen ja yhteensopiva kansainvälisen käytännön kanssa. Mielekästä tässä yhteydessä olisi tarkastella lakia kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista (588/2004), sekä hahmottaa mitkä tämän lain pykälistä olisi mahdollista siirtää tiedonhallintalain tietoturvaluusuuutta koskevaan osuuteen. Voisi pohtia, että erityissuojattavan tietoaineiston (kansainväliset turvaluusluokitellut tiedot, joita Suomi saa mm. EU:lta, Natolta sekä toisilta mailta, joiden kanssa Suomi on pääsääntöisesti solminut sopimuksen turvaluusluokittelun tiedon vastavuoroisesta vaihtamisesta ja suojaamisesta) suojaamiseksi tarvittaisiin mahdollisimman vähän erityissääntelyä, ja kansallinen yleislaki (tiedonhallintalaki) olisi riittävä myös erityissuojattavan tietoaineiston suojaamiseksi.

Edellä sanotun lisäksi esitetään, että raportin sivun 83 muutosehdotus, joka koskee turvaluusluokkaa koskevan merkinnän muuttamista tai poistamista täydennettäisiin siten, että muutosehdotuksen lopussa todetaan: ”tai mikäli kansainvälisestä tietoturvaluusvelvoitteesta ei muuta johdu”.

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

Tietoaineistojen ja varantojen osalta tiedon omistajuuden vastuiden tulee olla selkeät. Tiedon käsittelyn, julkisuuden ja salassapidon reunaehdot määrittyvät omistajuuden kautta.

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

Järjestelmien ja tiedon hallinnan yhteentoimivuus on esityksessä kuvattu arkkitehtuurinäkökulmasta hyvin ja kattavasti. Yhteentoimivuusnäkökulman, sanasto- ja käsitelyön osalta raportissa olevat asiat on kuvattu hyvin, esim. YTI-hanke jne.

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

Kuten edellä on todettu tiedon ja tietovarantojen omistaja päättää tiedon julkisuudesta ja salassapidosta. Tähän ei luonnollisesti vaikuta ainoastaan asiakirjan tai tietovarannon alkuperäinen luokittelu, vaan julkisuusperiaatteen mukaan asia arvioidaan kulloisenkin tilanteen mukaan omistajatahon toimesta huomioiden myös ko. arvion sidonnaisuudet ja mahdollinen sopimuksellinen viitekehys määrittelyn pohjana.

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

-

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

-

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

-

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

-

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

-

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

Ulkoasiainhallinnon osalta on nähtävissä, että kehittämissuositukset selkeyttävät tiedon hallintaa ja edesauttavat myös tietosuojadirektiivin toteuttamiselle asetettujen tavoitteiden toteutumista..

Taloudelliset vaikutukset

Säännösten voimaantulon muuttaessa tiedon hallinnan ja siihen käytettävien järjestelmien reunaehdot, liehnee muutosten huomiointi pääsääntöisesti mahdollista toteuttaa osana normaalia järjestelmäkehitystä ja uudistuksia, mikäli säädöspohjaan kytkeytyy riittävän pitkä siirtymäaika.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Säädösten selkeyttäminen mahdollistaa eri yhteiskunnallisten toimijatahojen näkökulmasta hallinnon ja sen sähköisten palvelujen selkeämmän julkituksen osana kehittyvää ja avointa hallintokokonaisuutta.

Uusikartano Ari

Ulkoasiainministeriö - Hallintopalvelut (HAL-40), Kansallinen
turvallisuusviranomainen (NSA-00)